

Prof. Dr. phil. Josef Vojvodík, M.A.  
Ústav české literatury a literární vědy FF UK  
nám. Jana Palacha 2  
116 38 Praha 1  
e-mail: Josef.Vojvodik@ff.cuni.cz

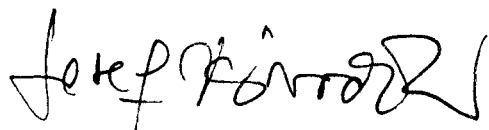
**Posudek na bakalářskou práci Anny Dosoudilové**  
**EXPRESIONISTICKÝ OBRAZ SVĚTA V DÍLE BOHUSLAVA REYNKA**

Ve své bakalářské práci se Anna Dosoudilová zaměřuje na rekonstrukci básnického obrazu světa raných knih Bohuslava Reynka (*Rybí šupiny, Had na sněhu, Rty a zuby*), situovaného v dosavadní „reynkovské“ literatuře na hranici mezi expresionismus a avantgardu. Proto věnuje A. Dosoudilová pozornost nejdříve tomu, co vytváří *expresionistický* obraz světa a otázce, do jaké míry možno v souvislosti s expresionismem mluvit o avantgardnosti. Je to především přesvědčení, které sdílejí expresionisté různých tendencí, že je možné – ve sféře kultury, umění, duchovněd – objevit „pravou“, tedy dosud zastřenou a skrytou „skutečnost světa“, totiž duchovního světa. S tím souvisí velmi silně vyvinuté vědomí hluboké krize společnosti civilizační moderny již v době před první světovou válkou, její kultury a jejích hodnot. Kromě toho charakterizují slovesné i výtvarné umění expresionismu novátorské, ozvláštňující postupy, výrazný odvrát od čistě mimetického („naturalistického“) vidění a ztvárňování skutečnosti a především nové zacházení s jazykem, což Anna Dosoudilová zjišťuje také v textech Bohuslava Reynka. Možno říci, že expresionismus reprezentuje, podobně jako ostatní proudy a hnutí historické avantgardy, již eminentně moderní formu myšlení a chápání světa, usilující o překonání *principu reality*.

Základním rysem Reynkova expresionismem poznamenaného obrazu světa, na který se Anna Dosoudilová zaměřuje, je jeho eschatologismus, který A. Dosoudilová popisuje jako „obraz světa, spějícího k záhubě“. Chaos, prázdno, neskutečno, rozklad a vědomí hříšnosti a viny: to jsou hlavní signatury „starého“ světa a člověka, čekajícího na znovuzkříšení. A. Dosoudilová konstatuje, že cesta za poznáním skryté skutečnosti světa vede k vytváření různých forem a figur destrukce povrchu lidského těla, ale také „těla světa“, tedy k *apokalyptin* v původním slova smyslu jako *odkrytí, odhalení* a poznání skrytého. Apokalyptika Reynkova obrazu světa vytváří bohatou sémantiku motivů hříchu, smrti, zániku, jak A. Dosoudilová ukazuje v kapitole „had a smrt – motivy hříchu a jeho vykoupění“. Dominantní motiv hada a dalších reptilií, ale také vlasů-hadů, odkazuje ještě k favorizovanému motivu symbolistického ornamentismu, který však Reynek „očisťuje“ od secesního dekorativismu a „barokizuje“; postup, který koresponduje se znovuobjevováním a ozvláštňením poetiky a estetiky baroka v expresionismu.

Třetí část práce je zaměřena na důležitý aspekt Reynkových raných básnických knih: na výtvarné prvky jeho poetiky. Zde Anna Dosoudilová zjišťuje nápadnou tendenci k vizualizaci smyslového vjemu, uplatňování barevných kontrastů a zaměření na specifickou materiálovost barev („kovové“ barvy) a vizuálních vjemů vůbec, tedy výrazný podíl synestézií v Reynkových básnických textech, což svědčí nejen o vlivu secese, ale také poetik, pro Reynkův básnický obraz světa zásadních: Charlese Baudelaira a Georga Trakla.

Ve své bakalářské práci prokázala Anna Dosoudilová dobrou obeznámenost nejen s dosavadní recepcí Reynkova básnického díla (J. Med, M. Červenka, V. Jirousová ad.) a s aktuální literaturou k problematice expresionismu, ale také velmi dobrou interpretační kompetenci, svědčící o reflektované četbě a výkladu Reynkových básnických textů. Přesto postrádám některé práce, na které jsem A. Dosoudilovou explicitně upozornil a které jsou pro interpretaci Reynkova díla relevantní, třebaže se jedná o dnes již historické práce, jako např. Mukařovského pojednání „Mezi poesíí a výtvarnictvím“ (*Slovo a slovesnost*, 3, 1940). Nicméně, bakalářská práce Anny Dosoudilové není pouhým katalogem motivů, jak tomu v podobných případech často bývá, nýbrž reflektovaným a také koncepčně, jazykově a terminologicky vyspělým pokusem o rekonstrukci a výklad Reynkova básnického modelu světa a výrazových prostředků, které se na jeho konstituci zvláště pregnantním způsobem podílejí. Proto mohu, i přes zmíněné nedostatky, navrhnout hodnocení bakalářské práce Anny Dosoudilové jako „výborné“.



Prof. Dr. phil. Josef Vojvodík, M.A.

V Praze, 30. 08. 2010